

Justitieutskottets betänkande 2020/21:JuU5

En strängare syn på hantering av vapen och explosiva varor

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till ändringar i vapenlagen, lagen om straff för smuggling, lagen om straff för terroristbrott och lagen om brandfarliga och explosiva varor.

Förslaget innebär bl.a. att kvalifikationsgrunderna för grova och synnerligen grova vapenbrott och brott mot tillståndsplikten för explosiva varor ska utvidgas och att maximistraffen för de synnerligen grova brotten ska höjas från fängelse i sex år till fängelse i sju år. Regeringen föreslår även att det ska införas en särskild reglering av vapensmuggling och smuggling av explosiva varor i smugglingslagen. Straffskalorna för de nya brotten ska motsvara straffskalorna för vapenbrott och brott mot tillståndsplikten för explosiva varor. Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 december 2020.

Vidare föreslår utskottet tre tillkännagivanden till regeringen med anledning av motionsyrkanden. Enligt utskottet bör man i den planerade översynen av vapenlagstiftningen överväga att göra en tydligare åtskillnad mellan bestämmelser för jakt- och sportskyttars vapenhantering och de straffrättsliga bestämmelser som syftar till att komma till rätta med den illegala vapenhanteringen. Regeringen bör också kriminalisera försök, förberedelse och stämpling till brott mot tillståndsplikten för explosiva varor. Slutligen bör regeringen utvidga kvalifikationsgrunderna för brott mot tillståndsplikten för explosiva varor så att innehav av sprängmedel på allmän plats i regel bedöms som synnerligen grovt brott. När det gäller dessa tillkännagivanden finns två reservationer (S, MP) och (S, V, MP).

Utskottet föreslår att riksdagen avslår övriga motionsyrkanden.

I betänkandet finns totalt fyra reservationer (S, M, SD, V, KD, L, MP) och ett särskilt yttrande (S, MP).

Behandlade förslag

Proposition 2019/20:200 En strängare syn på hantering av vapen och explosiva varor.

Tio yrkanden i följdmotioner.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	4
Redogörelse för ärendet	6
Utskottets överväganden	7
En strängare syn på hantering av vapen och explosiva varor	7
Reservationer	19
1. Översyn av vapenlagstiftningen, punkt 2 (S, MP)	19
2. Tidsbegränsade vapenlicenser, punkt 3 (SD)	19
3. Strängare straff, punkt 4 (M, KD, L)	20
4. Innehav av sprängmedel på allmän plats, punkt 6 (S, V, MP)	20
Särskilt yttrande	22
Kriminalisering av försök, förberedelse och stämpling till brott mot tillståndsplikten för explosiva varor, punkt 5 (S, MP)	22
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	23
Propositionen	23
Följdmotionerna	23
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	25

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. **En strängare syn på hantering av vapen och explosiva varor**

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om ändring i vapenlagen (1996:67),
2. lag om ändring i lagen (2000:1225) om straff för smuggling,
3. lag om ändring i lagen (2003:148) om straff för terroristbrott,
4. lag om ändring i lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor.

varor.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2019/20:200 punkterna 1–4.

2. **Översyn av vapenlagstiftningen**

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om en översyn av vapenlagstiftningen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

- 2020/21:346 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 3,
2020/21:349 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkandena 1 och 3 samt
2020/21:356 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkandena 2 och 3.

Reservation 1 (S, MP)

3. **Tidsbegränsade vapenlicenser**

Riksdagen avslår motion

- 2020/21:349 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 2.

Reservation 2 (SD)

4. **Strängare straff**

Riksdagen avslår motionerna

- 2020/21:298 av Johan Pehrson m.fl. (L) och
2020/21:356 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 1.

Reservation 3 (M, KD, L)

5. **Kriminalisering av försök, förberedelse och stämpling till brott mot tillståndsplikten för explosiva varor**

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om kriminalisering av försök m.m. till brott mot tillståndsplikten för explosiva varor och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

- 2020/21:346 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 1.

6. **Innehav av sprängmedel på allmän plats**

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om innehav av sprängmedel på allmän plats och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:346 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 2.

Reservation 4 (S, V, MP)

Stockholm den 22 oktober 2020

På justitieutskottets vägnar

Fredrik Lundh Sammeli

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Fredrik Lundh Sammeli (S), Andreas Carlson (KD), Petter Löberg (S), Louise Meijer (M), Adam Marttinen (SD), Maria Strömkvist (S), Johan Hedin (C), Linda Westerlund Snecker (V), Ellen Juntti (M), Katja Nyberg (SD), Joakim Sandell (S), Carina Ödebrink (S), Johan Pehrson (L), Bo Broman (SD), Ingemar Kihlström (KD), Sten Bergheden (M) och Johanna Öfverbeck (MP).

Redogörelse för ärendet

I betänkandet behandlar utskottet proposition 2019/20:200 En strängare syn på hantering av vapen och explosiva varor. I propositionen föreslår regeringen bl.a. att kvalifikationsgrunderna för grova och synnerligen grova vapenbrott och brott mot tillståndsplikten för explosiva varor ska utvidgas och att maximistraffen för de synnerligen grova brotten ska höjas. Vidare föreslår regeringen att det ska införas en särskild reglering av vapensmuggling och smuggling av explosiva varor i smuglingslagen.

Regeringens förslag till riksdagsbeslut återges i bilaga 1. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

I betänkandet behandlar utskottet även fyra motioner som har väckts med anledning av propositionen. Förslagen i motionerna återges i bilaga 1.

Det kan nämnas att riksdagen tidigare har gjort flera tillkännagivanden till regeringen i frågor som behandlas i detta ärende. En närmare genomgång av dessa görs i det följande avsnittet under rubriken Tidigare riksdagsbehandling (s. 15 f.).

Utskottets överväganden

En strängare syn på hantering av vapen och explosiva varor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen antar regeringens förslag till ändringar i vapenlagen, lagen om straff för smuggling, lagen om straff för terroristbrott och lagen om brandfarliga och explosiva varor. Ändringarna innebär att fler vapenbrott och brott mot tillståndsplikten för explosiva varor ska bedömas som grova eller synnerligen grova och att maximistraffen för de synnerligen grova brotten höjs. Vidare införs en särskild reglering av vapensmuggling och smuggling av explosiva varor i smugglingslagen.

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om en översyn av vapenlagstiftningen och tillkännager detta för regeringen.

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om kriminalisering av försök m.m. till brott mot tillståndsplikten för explosiva varor och tillkännager detta för regeringen.

Riksdagen ställer sig bakom det som utskottet anför om innehav av sprängmedel på allmän plats och tillkännager detta för regeringen.

Riksdagen avslår övriga motionsyrkanden om tidsbegränsade vapenlicenser och strängare straff.

Jämför reservation 1 (S, MP), 2 (SD), 3 (M, KD, L) och 4 (S, V, MP) samt det särskilda yttrandet (S, MP).

Bakgrund

Vapenbrott

Den som uppsåtligen innehar ett skjutvapen utan att ha rätt till det eller överlåter eller lånar ut ett skjutvapen till någon som inte har rätt att inneha vapnet döms för vapenbrott till fängelse i högst tre år. Om gärningen har begåtts av oaktsamhet eller om brottet är ringa, döms till böter eller fängelse i högst sex månader (9 kap. 1 § vapenlagen [1996:67]).

Om brottet är grovt döms till fängelse i lägst två och högst fem år. Vid bedömningen av om ett vapenbrott är grovt ska det särskilt beaktas om

1. vapnet har innehafts på allmän plats eller på en annan plats där människor brukar samlas eller har samlats eller i ett fordon på en sådan plats,
2. vapnet har varit av särskilt farlig beskaffenhet,

3. innehavet, överlåtelsen eller utlåningen har avsett flera vapen, eller
4. gärningen annars har varit av särskilt farlig art.

Om brottet är synnerligen grovt döms till fängelse i lägst fyra och högst sex år. Vid bedömningen av om brottet är synnerligen grovt ska det särskilt beaktas om innehavet, överlåtelsen eller utlåningen har avsett ett stort antal vapen (9 kap. 1 a §).

Brott mot tillståndsplikten för explosiva varor

Av lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor, fortsättningsvis benämnd LBE, framgår att den som hanterar, överför, importerar eller exporterar explosiva varor som huvudregel ska ha tillstånd till det (16 §).

Den som av oaksamhet bryter mot tillståndsplikten döms, enligt 29 § första stycket, till böter. Enligt andra stycket döms den som med uppsåt eller av grov oaksamhet bryter mot tillståndsplikten till böter eller fängelse i högst ett år, om brottet avser brandfarliga varor, eller böter eller fängelse i högst tre år, om brottet avser explosiva varor.

Om ett uppsåtligt brott mot tillståndsplikten avser explosiva varor och är att anse som grovt döms, enligt 29 a § första stycket, till fängelse i lägst två och högst fem år. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas om

1. varan har varit av särskilt farlig beskaffenhet,
2. hanteringen, överföringen, importen eller exporten har avsett flera varor eller en stor mängd av en vara, eller
3. gärningen annars har varit av särskilt farlig art.

Om brottet är att anse som synnerligen grovt döms, enligt 29 a § andra stycket, till fängelse i lägst fyra och högst sex år. Vid bedömningen av om brottet är synnerligen grovt ska det särskilt beaktas om hanteringen, överföringen, importen eller exporten har avsett ett stort antal varor eller en särskilt stor mängd av en vara.

I ringa fall döms inte till ansvar enligt LBE (30 § första stycket).

Försök, förberedelse och stämpling till brott är inte straffbelagt enligt LBE, till skillnad från vapenlagen som straffbelägger försök, förberedelse och stämpling till grovt vapenbrott och synnerligen grovt vapenbrott (9 kap. 8 §). Även smuggling och grov smuggling är straffbelagt på försöksstadiet. När det gäller förberedelse och stämpling är sådant ansvar föreskrivet endast för grov smuggling (14 § lag [2000:1225] om straff för smuggling, hädanefter smugglingslagen).

Vidare bestämmelser om de osjälvständiga brottsformerna finns i 23 kap. brottsbalken.

Smugglingsbrott

I smugglingslagen finns bestämmelser om ansvar för gärningar som rör införsel till eller utförsel från landet av varor. Den som uppsåtligen för in en vara i landet i strid mot ett särskilt föreskrivet förbud eller villkor för införsel döms för smuggling till böter eller fängelse i högst två år. För smuggling döms också den som för ut en vara ur landet i strid mot förbud eller villkor om utförsel (3 §).

För ringa brott döms till penningböter. Om brottet är grovt döms för grov smuggling till fängelse i lägst sex månader och högst sex år. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska särskilt beaktas om gärningen ingått som ett led i en brottslighet som utövats systematiskt eller i större omfattning, om gärningen med hänsyn till omständigheterna kring införseln, utförseln eller förfogandet varit av särskilt farlig art eller om gärningen annars inneburit en allvarlig kränkning av ett betydande samhällsintresse (4 och 5 §).

Som huvudregel krävs tillstånd för att föra in eller ut vapen över Sveriges gräns. För explosiva varor finns en motsvarande bestämmelse i LBE. Det innebär att ett smugglingsbrott kan avse vapen eller explosiva varor och att olovlig införsel av vapen eller explosiva varor i regel uppfyller kraven för såväl smugglingsbrott som vapenbrott eller brott mot tillståndsplikten för explosiva varor. I dessa fall döms enbart för ansvar för smugglingsbrott (9 kap. 4 § vapenlagen och 30 § LBE).

Tidigare genomförda straffskärpningar på området

Straffen för vapenbrott och brott mot tillståndsplikten för explosiva varor har skärpts vid flera tillfällen, senast i maj 2017 och i januari 2018 (bet. 2016/17:FöU10, rskr. 2016/17:195, bet. 2017/18:JuU8, rskr. 2017/18:65). De förstnämnda skärpingarna innebar bl.a. att straffskalorna och, med ett undantag, kvalifikationsgrunderna för grovt och synnerligen grovt brott mot tillståndsplikten för explosiva varor ändrades så att de motsvarar vad som gäller för grovt och synnerligen grovt vapenbrott.

Ändringarna som trädde i kraft i januari 2018 innebar skärpningar av straffskalorna för både vapenbrott och brott mot tillståndsplikten för explosiva varor, bl.a. genom att minimistraftet för de grova brotten höjdes från fängelse i ett år till fängelse i två år. I det ärendet framhölls att antalet vapenbrott hade fortsatt att öka sedan den senaste straffskärpningen i vapenlagen fyra år tidigare och att antalet fall av dödligt våld där skjutvapen använts hade ökat de senaste åren, särskilt inom ramen för kriminella konflikter. Det konstaterades även att vissa explosiva varor är vapenlika och minst lika farliga som skjutvapen samt att det ibland snarast kan antas vara en slump, eller bero på vad som för tillfället finns tillgängligt, om det är ett skjutvapen eller t.ex. en handgranat som används vid ett allvarligt våldsdåd. Det ansågs därför finnas goda skäl för att straffvärdet för vapenbrott och brott mot tillståndsplikten för explosiva varor ska korrelera (prop. 2017/18:26 s. 11–13).

Propositionen

En skärpt straffrättslig reglering av vapenbrott och brott mot tillståndsplikten för explosiva varor

Skälen för regeringens bedömning

I propositionen skriver regeringen att mycket talar för att de genomförda straffskärpningarna har gett effekt med hänvisning till att antalet lagföringsbeslut där vapenbrott, både av normalgraden och grova brott, var huvudbrott ökade i jämförelse med det föregående året under både 2018 och 2019 samt att de genomsnittliga fängelsestraff som dömts ut för vapenbrott och grova vapenbrott har blivit påtagligt längre. Dessutom har antalet häktade för vapenbrott under 2018 och 2019 varit fem gånger fler än under 2017.

Förekomsten och användningen av illegala vapen och explosiva varor i samhället är enligt regeringen emellertid fortsatt ett allvarligt samhällsproblem. Brottsförebyggande rådets (Brå) statistik visar att antalet anmälda brott mot vapenlagen har fortsatt att öka under 2018 och 2019. Detsamma gäller antalet anmälningar om olaga innehav av vapentyperna pistol, revolver och kulsprutepistol och det antal som avsett grova eller synnerligen grova brott. Brå:s statistik visar också att antalet fall av dödligt våld där skjutvapen använts har ökat kontinuerligt sedan 2011 (undantaget år 2016), från 17 fall år 2011 till 45 fall år 2019, samt att skjutvapen är den i särklass vanligaste våldsmetoden när det gäller dödligt våld vid konflikter i den kriminella miljön. Samtidigt ligger antalet skjutningar i Sverige, enligt statistik från Polismyndigheten, på i stort sett samma nivå som 2017. När det gäller explosiva varor finns det tydliga tecken på att kriminella grupperingar har tillgång till sådana varor i större utsträckning än tidigare och också en större benägenhet att använda dessa. Denna utveckling bekräftas av att det 2019 skett fler sprängningar i Sverige än något tidigare år under modern tid.

Regeringen anser därför att det finns skäl att se ännu strängare på framför allt de allvarligare formerna av vapenbrott och brott mot tillståndsplikten för explosiva varor, dvs. brottstyper som är vanligt förekommande i den kriminella miljön.

En utvidgad kvalifikationsgrund för de grova brotten

Vapenbrott

Enligt gällande bestämmelser ska det vid bedömningen av om ett vapenbrott är grovt särskilt beaktas om vapnet har varit av särskilt farlig beskaffenhet.

Regeringen, vars förslag syftar till att fler vapen än i dag ska kunna bedömas som särskilt farliga, föreslår att ett enhandsvapen, vid bedömningen av om ett vapenbrott är grovt, ska anses vara av särskilt farlig beskaffenhet, om det är kraftfullt eller har en särskilt farlig konstruktion eller utformning. Regeringen framhåller bl.a. att statistik från Brå visar att vid dödligt våld där skjutvapen använts var det under perioden 2009–2013 fråga om enhandsvapen i drygt 75 procent av fallen. Även andra vapentyper kan förstås vara

eftertraktade i kriminella kretsar, men i de allra flesta fall betraktas de övriga vapentyper som främst torde vara av intresse, exempelvis automatgevär, emellertid redan som särskilt farliga till skillnad från enhandsvapen.

Att ett enhandsvapen ska anses vara av särskilt farlig beskaffenhet om det är kraftfullt innebär enligt förslaget, liksom i dag, att det vid bedömningen av ett enhandsvapens farlighet främst är vapnets eldkraft som ska vägas in. Ett vapens eldkraft beror på flera faktorer, men när det gäller bedömningen av om enhandsvapen är särskilt farliga har patronernas anslagsenergi tillmätts stor vikt. Regeringen menar att det finns goda skäl för att ett enhandsvapen, med hänsyn enbart till anslagsenergin, bör anses vara kraftfullt och därmed av särskilt farlig beskaffenhet om det är avsett för patroner av patronotypen 9 mm Parabellum eller patroner med motsvarande eller högre anslagsenergi. Regeringen framhåller att 9 mm Parabellum är en vanligt förekommande kaliber i kriminella sammanhang. (En redogörelse för patronotypen och ett resonemang om anslagsenergi finns i den promemoria som ligger till grund för propositionen, En strängare syn på vapenbrott och smuggling av vapen och explosiva varor, [Ds 2019:14] s. 55 f.)

Även den omständigheten att ett enhandsvapen påträffas laddat med expanderande hålspets- eller blyspetskulor eller med sådan helmantlad militär ammunition som har bättre penetrationsförmåga än civila helmantelkulor bör anses försvårande vid bedömningen av vapnets farlighet och typiskt sett innebära att det ska anses vara kraftfullt och därmed av särskilt farlig beskaffenhet.

Det kan också förekomma att andra typer av enhandsvapen har så hög eldkraft – med hänsyn exempelvis till patronkapacitet och eldhastighet – att de bör bedömas som kraftfulla och därmed anses vara av särskilt farlig beskaffenhet.

Av den föreslagna bestämmelsen framgår att även enhandsvapen som har en särskilt farlig konstruktion eller utformning ska anses vara av särskilt farlig beskaffenhet. Med detta avses främst den typ av omständigheter som enligt befintlig reglering kan påverka bedömningen av ett vapens farlighet, t.ex. att vapnet är utrustat med ljuddämpare eller att det är manipulerat på visst sätt. Även den omständigheten att ett vapen på grund av sin ursprungliga utformning är särskilt lätt att dölja bör kunna vägas in vid bedömningen av vapnets farlighet.

Med anledning av farhågor som framförts av några remissinstanser om ett försvårat licenssystem med anledning av förslaget pekar regeringen på att det krav på synnerliga skäl för tillstånd att inneha enhandsvapen som gäller sedan mycket lång tid är motiverat av de särskilt stora risker ur säkerhetssynpunkt som innehav av sådana vapen innebär. Den nu föreslagna straffrättsliga regleringen är inte avsedd att på något vis påverka dessa licensprövningar eller licensförfarandet i övrigt.

Regeringen poängterar vidare att den närmare gränsdragningen för när ett enhandsvapen enligt den föreslagna bestämmelsen ska anses vara av särskilt farlig beskaffenhet, trots den delvis detaljerade genomgången, måste

ankomma på rättspraxis och att frågan alltid ska avgöras efter en helhetsbedömning. Regeringen menar också att det finns skäl att tro att pågående arbete vid Nationellt forensiskt centrum med att ta fram bedömnings- och gränsdragningsunderlag för de tekniska kvalifikationsgrunderna för det grova vapenbrottet kan komma att bidra till enhetlighet i rättstillämpningen.

Brott mot tillståndsplikten för explosiva varor

När det gäller explosiva varor ska det vid bedömningen av om ett brott är grovt särskilt beaktas om varan har varit av särskilt farlig beskaffenhet. Regeringen föreslår att det ska förtydligas att en explosiv vara kan vara av särskilt farlig beskaffenhet med hänsyn till dess effekt, konstruktion eller utformning.

I förarbetena till bestämmelsen i LBE anges att det vid bedömningen av en explosiv varas farlighet bör beaktas om den är konstruerad på ett sådant sätt att den relativt enkelt kan orsaka stora skador. Handgranater, minor och bomber som lätt kan fås att detonera anges som typexempel på varor av särskilt farlig beskaffenhet (prop. 2016/17:92 s. 19). Regeringen konstaterar att som en följd av detta har det i praxis fästs stor vikt vid den explosiva varans konstruktion och då särskilt om den är försedd med splittereffekt. Detta bör också fortsättningsvis tillmätas stor vikt, men regeringen anser att bedömningen har kommit att bli för ensidigt fokuserad på detta. Som anges i promemorian är farligheten hos en explosiv vara även beroende av dess sprängkraft. En explosiv vara med stor sprängkraft kan dessutom, även om den inte är särskilt försedd med splittereffekt, åstadkomma en sådan effekt om den detonerar i ett slutet utrymme såsom en bil eller ett förråd (s.k. sekundärsplitter). Enligt uppgift från Polismyndigheten har användningen av kraftfulla explosiva varor av annat slag än handgranater, exempelvis dynamitsprängämne, vidare blivit allt vanligare vid sprängningar i kriminella miljöer. Sådana varor är i regel inte försedda med splittereffekt när de införskaffas och sedan förvaras i väntan på att användas, men det är ofta enkelt att mycket kort tid före användningen förse dem med sådan effekt. Dessutom är de ofta enkla att aptera. Både den ökade förekomsten i kriminella sammanhang av sådana varor och de risker som hanteringen av dem innebär medför enligt regeringen att det finns goda skäl för att betona att även andra explosiva varor med hög sprängkraft kan utgöra varor av särskilt farlig beskaffenhet, utöver tidigare nämnda typexempel.

Även den omständigheten att en explosiv vara är särskilt liten och därmed enkelt kan medföras dold kan vägas in i bedömningen av dess farlighet. Frågan om en explosiv vara är av särskilt farlig beskaffenhet måste emellertid avgöras efter en helhetsbedömning.

En ny kvalifikationsgrund för de grova brotten

I såväl vapenlagen som LBE ska det enligt förslaget införas en ny kvalifikationsgrund som innebär att det vid bedömningen av om brottet är grovt särskilt ska beaktas om vapnet respektive den explosiva varan har

innehafts respektive hanterats eller överförts i en sådan miljö att vapnet eller varan typiskt sett kan befaras komma till brottslig användning. Med detta ska framför allt förstås en miljö som i andra sammanhang kan benämnas en kriminell miljö. Detta innefattar platser där kriminell verksamhet bedrivs. Som exempel kan nämnas bostäder där narkotikaförsäljning, prostitution eller annan brottslighet förekommer. Begreppet kan också avse ett i vidare bemärkelse kriminellt sammanhang.

Som skäl för att denna omständighet ska ges en egen kvalifikationsgrund framhåller regeringen att det under senare år skett en kraftig ökning av våld där skjutvapen varit inblandade och att en allt högre andel av det dödliga skjutvapenvåldet är ett resultat av konflikter i kriminella miljöer. Vidare finns det tecken på att personer som tillhör kriminella grupperingar i större utsträckning än tidigare har tillgång till explosiva varor och också har en större benägenhet att använda dessa. Därtill har både Åklagarmyndigheten och Polismyndigheten framfört att det framstår som oklart vad som ligger i begreppet "kriminell miljö" och att omständigheten inte beaktas i tillräcklig utsträckning av domstolarna. Enligt regeringen är det lämpligaste sättet att få omständigheten att beaktas i större utsträckning, när det visat sig att den inte får tillräckligt genomslag inom ramen för befintliga kvalifikationsgrunder, att införa en sådan självständig kvalifikationsgrund som nu föreslås.

En ny kvalifikationsgrund och höjt maximistraff för de synnerligen grova brotten

Vid bedömningen av om ett vapenbrott eller ett brott mot tillståndsplikten för explosiva varor är synnerligen grovt föreslår regeringen att det, utöver de befintliga kvalifikationsgrunderna, särskilt ska beaktas om gärningen avsett flera vapen av särskilt farlig beskaffenhet respektive flera explosiva varor av särskilt farlig beskaffenhet eller en stor mängd av en vara av särskilt farlig beskaffenhet.

Regeringen anför som skäl för sitt förslag att gränsen för när antalet vapen motiverar att ett vapenbrott bedöms som synnerligen grovt har satts högt i rättspraxis, vilket leder till att det närmast är i undantagsfall som det finns förutsättningar att rubricera ett vapenbrott som synnerligen grovt. Med hänsyn till att det finns skäl att se strängare på framför allt de allvarligare formerna av vapenbrott och brott mot tillståndsplikten för explosiva varor anser regeringen att en ändring enligt förslaget är motiverad.

Även vid en bedömning enligt den nu föreslagna kvalifikationsgrunden gäller att ju farligare vapen eller explosiva varor det är fråga om, eller ju mer försvårande omständigheterna i övrigt är, desto färre vapen eller varor bör krävas för att brottet ska bedömas som synnerligen grovt.

Vidare föreslås att straffskalorna för synnerligen grovt vapenbrott och synnerligen grovt brott mot tillståndsplikten för explosiva varor ska skärpas på så sätt att maximistraffet för brotten höjs till fängelse i sju år. Regeringen menar att lagstiftningen måste ha beredskap för att hantera brott som är grövre än de som hittills har varit föremål för prövning. Det gäller inte minst mot

bakgrund av det ökande våldet där skjutvapen är inblandade och den ökande förekomsten av vapen och explosiva varor i kriminella miljöer. Vapenbrott och brott mot tillståndsplikten för explosiva varor är dessutom konstruerade så att det blir fråga om ett brott oavsett antalet vapen, eller antalet explosiva varor, som gärningen avser. Det torde därför inte kunna uteslutas att ytterst allvarliga gärningar kan komma att begås, som motiverar ett högre straff än sex års fängelse. Regeringen anser därför att det finns anledning att se allvarigare på de synnerligen grova brotten och att dagens straffskala inte återspeglar brottets allvar i tillräcklig utsträckning utan bör skäpas genom ett höjt maximistraff.

En strängare syn på vapensmuggling och smuggling av explosiva varor

Regeringen föreslår att det ska införas en särskild reglering av vapensmuggling och smuggling av explosiva varor i smugglingslagen. Brotten ska ges egna brottsbeteckningar och delas in i brott av normalgraden, ringa brott, grovt brott och synnerligen grovt brott. Straffskalorna för de nya brotten ska motsvara straffskalorna för vapenbrott och brott mot tillståndsplikten för explosiva varor, med undantag för ringa smuggling av explosiv vara som ska leda till penningböter. Vid bedömningen av om brottet vapensmuggling eller smuggling av explosiv vara är grovt ska det särskilt beaktas om

1. gärningen avsett ett vapen av särskilt farlig beskaffenhet respektive en explosiv vara som med hänsyn till dess effekt, konstruktion eller utformning har varit av särskilt farlig beskaffenhet,
2. gärningen avsett flera vapen respektive flera explosiva varor eller en stor mängd av en explosiv vara,
3. gärningen ingått som ett led i en verksamhet som bedrivits i större omfattning eller yrkesmässigt, eller
4. verksamheten eller gärningen annars varit av särskilt farlig art.

Vid bedömningen av om brottet vapensmuggling är synnerligen grovt ska det särskilt beaktas om gärningen har avsett ett stort antal vapen eller flera vapen av särskilt farlig beskaffenhet. Ett enhandsvapen ska anses vara av särskilt farlig beskaffenhet, om det är kraftfullt eller har en särskilt farlig konstruktion eller utformning.

Vid bedömningen av om brottet smuggling av explosiv vara är synnerligen grovt ska det särskilt beaktas om gärningen har avsett ett stort antal varor eller en särskilt stor mängd av en vara eller flera varor av särskilt farlig beskaffenhet eller en stor mängd av en vara av särskilt farlig beskaffenhet.

Regeringen föreslår också att alla svårhetsgrader av vapensmuggling och smuggling av explosiv vara ska straffbeläggas på försöksstadiet. Även förberedelse och stämpling till brott av normalgraden samt till de grova och synnerligen grova brotten ska straffbeläggas, liksom förberedelse till ringa vapensmuggling.

Ikraftträdande

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 december 2020.

Motionerna

Översyn av vapenlagstiftningen m.m.

I kommittémotion 2020/21:349 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 1 menar motionärerna att lagstiftarens vilja att komma till rätta med de kriminellas vapenanvändning riskerar att på ett otillbörligt sätt straffa den legala vapenanvändningen. Motionärerna vill därför att regeringen låter genomföra den översyn av vapenlagstiftningen som riksdagen tidigare har gett tillkänna för regeringen. Motionärerna vill vidare att tidsbegränsade licenser för vapen ska slopas, vilket också är i enlighet med tidigare tillkännagivanden till regeringen (yrkande 2).

I yrkande 3 i samma motion, i kommittémotion 2020/21:356 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 2 och i motion 2020/21:346 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 3 efterfrågas en uppdelning i vapenlagen mellan illegala och legala vapen för att de föreslagna straffskärpningarna inte ska slå onödigt hårt mot jakt- och sportskyttar eller andra legala vapeninnehavare.

I kommittémotion 2020/21:356 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 3 begärs att kvalifikationsgrunderna för grova vapenbrott inte ska drabba legala vapenägare. Motionärerna anför att även legala vapenägares slarv med vapen ska beivras, men anger som exempel att en vapenägares ovarsamhet med ett vapen med ljuddämpare inte bör bedömas som synnerligen grovt vapenbrott.

Strängare straff m.m.

I kommittémotion 2020/21:298 av Johan Pehrson m.fl. (L) begär motionärerna att straffskalorna för de grova och synnerligen grova fallen av vapenbrott, brott mot tillståndsplikten för explosiva varor och smuggling av vapen och explosiva varor ska skärpas till de straffskalor som gäller för grova och synnerligen grova narkotikabrott.

I kommittémotion 2020/21:356 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 1 begärs väsentligt höjda straff för synnerligen grovt vapenbrott.

I motion 2020/21:346 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 1 vill motionärerna att försök, förberedelse och stämpling till brott mot tillståndsplikten för explosiva varor ska straffbeläggas.

I samma motion, yrkande 2, begär motionärerna ett tillkännagivande om att innehav av explosiv vara på allmän plats som huvudregel bör leda till att brottet bedöms som synnerligen grovt.

Tidigare riksdagsbehandling

Riksdagen har, som nämnts ovan, gjort flera tillkännagivanden till regeringen i frågor som anknuter till de som nu behandlas i propositionen.

Riksdagen har tillkännagett för regeringen att regeringen ska återkomma till riksdagen med förslag dels om att fler vapenbrott ska anses som grova, och att som en följd av detta även kvalifikationsgrunderna för synnerligen grovt vapenbrott bör ses över, dels om att höja maximistrafpen för synnerligen grovt vapenbrott och synnerligen grovt brott mot tillståndsplikten för explosiva varor (bet. 2017/18:JuU8, punkt 2 och 3, rskr. 2017/18:65).

Riksdagen har därefter tillkännagett för regeringen att det är angeläget att detta arbete bedrivs skyndsamt och att regeringen så snart som möjligt ska återkomma till riksdagen med ett lagförslag som innebär skärpta straff för vapenbrott (bet. 2018/19:JuU29, punkt 1, rskr. 2018/19:298).

Riksdagen har vidare tillkännagett för regeringen att smugglingslagstiftningen bör ses över, så att den skärpta synen på vapenbrott får genomslag även vad gäller vapensmuggling (bet. 2016/17:JuU18, punkt 45, rskr. 2016/17:223).

Riksdagen har sedan tillkännagett för regeringen att den vidhåller denna uppfattning samt att det bl.a. bör övervägas om smuggling av vapen ska brytas ut till en särskild brottsbestämmelse (bet. 2018/19:JuU29, punkt 4, rskr. 2018/19:298).

Riksdagen har därefter tillkännagett för regeringen att regeringen ska återkomma till riksdagen med ett förslag om att smuggling av vapen ska brytas ut till en särskild brottsbestämmelse (bet. 2019/20:JuU33, punkt 4, rskr. 2019/20:304).

Utöver de tillkännagivanden som avser frågor som anknyter till förslag i propositionen har riksdagen vid två tillfällen tillkännagett för regeringen att den bör genomföra en översyn av vapenlagstiftningen för att skapa ett regelverk som inte i onödan försvårar för jakt och sportskytte. Riksdagen har vid samma tillfälle tillkännagett för regeringen att reglerna för innehav av helautomatiska vapen och enhandsvapen borde förenklas och att man borde överväga att slopa kravet på förnyande av tillstånd vart femte år (bet. 2018/19:JuU29, punkt 9 och 15, rskr. 2018/19:298 och bet. 2019/20:JuU33, punkt 8 och 12, rskr. 2019/20:304).

Riksdagen har också tillkännagett för regeringen att det bör övervägas om kravet på *synnerliga skäl* för tillstånd att inneha enhandsvapen och helautomatiska vapen ska ersättas med *särskilda skäl* (bet. 2019/20:JuU33, punkt 13, rskr. 2019/20:304).

Regeringens redovisning av tillkännagivandena

I propositionen nämns inte de tre sistnämnda tillkännagivandena i stycket ovan, dvs. tillkännagivandena om översyn av vapenlagstiftningen, slopandet av tidsbegränsade vapenlicenser och synnerliga skäl. Vad gäller övriga tillkännagivanden uppger regeringen att den anser att de är slutbehandlade genom förslagen i propositionen.

I regeringens skrivelse 2019/20:75 Riksdagens skrivelser till regeringen – åtgärder under 2019 uppger regeringen att tillkännagivandena om översyn av

vapenlagstiftningen och slopandet av tidsbegränsade vapenlicenser bereds i Regeringskansliet (s. 88 f.).

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att förekomsten av illegala vapen och explosiva varor är ett allvarligt samhällsproblem. Tillgänglig statistik visar dessutom att användandet av skjutvapen och explosiva varor i kriminella uppgörelser ökar. Även antalet fall av dödligt våld där skjutvapen använts har ökat kontinuerligt. Denna utveckling innebär ett ökat hot mot människors trygghet, och den drabbar hela samhället. Det är av största vikt att åtgärder vidtas för att minska antalet skjutningar och sprängningar samt förekomsten av illegala skjutvapen och explosiva varor i samhället. Som utskottet tidigare konstaterat är det samtidigt viktigt att bestämmelser som syftar till att komma till rätta med dessa skjutningar och sprängningar inte i onödan försvårar för jakt- och sportskyttar.

Utskottet välkomnar därför regeringens förslag om strängare straff för de allvarligare formerna av vapenbrott och brott mot tillståndsplikten för explosiva varor, liksom för smuggling av vapen och explosiva varor. Utskottet delar vidare regeringens uppfattning om vilka omständigheter som ska ligga till grund för bedömningen av om dessa brott ska bedömas som grova eller synnerligen grova. Utskottet ställer sig även i övriga delar bakom regeringens bedömningar.

Utskottet anser sammanfattningsvis att regeringens förslag är ändamålsenligt utformat och att det bör antas.

I enlighet med vad som anförs ovan är det enligt utskottet viktigt att skilja på den legala vapenhantering som sker i t.ex. jakt- och sportskytte-sammanhang och den illegala vapenhantering som sker i kriminella miljöer. När det gäller motionsyrkanden om en översyn av vapenlagstiftningen konstaterar utskottet att riksdagen tidigare har tillkännagett för regeringen att det behövs en mer generell översyn av det samlade regelverket för tillståndsgivning och innehav av legala vapen och vapendelar för att skapa ett regelverk som inte i onödan försvårar för jakt och sportskytte. Enligt utskottet är det angeläget att en sådan översyn kommer till stånd, och genom regeringens förslag i detta ärende blir det än tydligare. Medan det är av stor vikt att komma till rätta med den illegala hanteringen och användningen av vapen så riskerar strängare straff och utökade kvalifikationsgrunder att även drabba den legala vapenägare som gör sig skyldig till en felaktig hantering av sitt vapen. Det bör därför göras en tydligare skillnad i vapenlagstiftningen mellan hanteringen av illegala vapen i det som kan betecknas som kriminella miljöer och en felaktig hantering av vapen som används för jakt och skytte, där den som begår felet har eller har haft licens för det vapen som förseelsen avser. Det sistnämnda fallet bör typiskt sett ses som ringa i jämförelse med ett illegalt innehav av vapen i en kriminell miljö. I den översyn som enligt tidigare tillkännagivanden ska genomföras bör det därför övervägas om det bör göras en uppdelning av vapenlagen där bestämmelser för jakt- och sportskyttars

vapenhantering behandlas åtskilt från de straffrättsliga bestämmelser som ska komma till rätta med den illegala vapenhanteringen. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen. Därmed tillstyrker utskottet motionerna 2020/21:346 (M) yrkande 3, 2020/21:349 (SD) yrkandena 1 och 3 samt 2020/21:356 (KD) yrkandena 2 och 3.

När det gäller frågan om att avskaffa tidsbegränsade licenser har riksdagen tidigare riktat tillkännagivanden till regeringen. Det saknas anledning för utskottet att föreslå ytterligare ett tillkännagivande i denna fråga. Motion 2020/21:349 (SD) yrkande 2 avstyrks därmed.

Utskottet, som konstaterar att straffen för vapenbrott och brott mot LBE har skärpts i flera omgångar, är inte berett att ställa sig bakom ytterligare straffskärpningar utöver de som föreslås i propositionen. Utskottet avstyrker därmed motionerna 2020/21:298 (L) och 2020/21:356 (KD) yrkande 1.

Utöver regeringens förslag om en skärpt syn på hanteringen av vapen och explosiva varor anser utskottet att ytterligare åtgärder skyndsamt behöver vidtas för att minska gängkriminellas hantering av vapen och explosiva varor. En sådan åtgärd är att se till att brott mot tillståndsplikten för explosiva varor kriminaliseras redan på försöks-, förberedelse och stämplingsstadiet. Detta skulle öka möjligheterna att förhindra sådana brott på ett tidigt stadium. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen. Utskottet tillstyrker därmed motion 2020/21:346 (M) yrkande 1.

Utskottet vill också se en tydligare reglering som innebär att innehav av bomber och andra explosiva varor på allmän plats som huvudregel bör bedömas som ett synnerligen grovt brott mot tillståndsplikten för explosiva varor. Det bör därför införas en ny kvalifikationsgrund i LBE som tillgodoser det anförda. Detta bör riksdagen tillkännage för regeringen. Utskottet tillstyrker därmed motion 2020/21:346 (M) yrkande 2.

Utskottet har slutligen inget att invända mot regeringens redovisning i propositionen av de tillkännagivanden som redogörs för ovan.

Reservationer

1. Översyn av vapenlagstiftningen, punkt 2 (S, MP)

av Fredrik Lundh Sammeli (S), Petter Löberg (S), Maria Strömkvist (S), Joakim Sandell (S), Carina Ödebrink (S) och Johanna Öfverbeck (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår motionerna

2020/21:346 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 3,

2020/21:349 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkandena 1 och 3 samt

2020/21:356 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkandena 2 och 3.

Ställningstagande

Som framgår ovan har riksdagen vid två tillfällen, senast våren 2020, tillkännagett att det behövs en mer generell översyn av det samlade regelverket för tillståndsgivning och innehav av legala vapen och vapendelar för att skapa ett regelverk som inte i onödan försvårar för jakt och sportskytte. Dessa tillkännagivanden bereds för närvarande i Regeringskansliet. Som regeringen också anför ska domstolen redan i dag göra en helhetsbedömning av samtliga omständigheter i det enskilda fallet. Mot den bakgrunden finns det enligt vår mening inte skäl att göra ett sådant tillkännagivande som motionärerna efterfrågar.

2. Tidsbegränsade vapenlicenser, punkt 3 (SD)

av Adam Marttinen (SD), Katja Nyberg (SD) och Bo Broman (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2020/21:349 av Adam Marttinen m.fl. (SD) yrkande 2.

Ställningstagande

Vi anser att den omständliga licenshantering som för närvarande drabbar legala vapenägare riskerar att leda till att de anses begå vapenbrott då deras

licenser inte förnyas i tid. Det är därför viktigt att regeringen, i enlighet med tidigare tillkännagivanden, avskaffar de tidsbegränsade licenserna.

3. Strängare straff, punkt 4 (M, KD, L)

av Andreas Carlson (KD), Louise Meijer (M), Ellen Juntti (M), Johan Pehrson (L), Ingemar Kihlström (KD) och Sten Bergheden (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2020/21:298 av Johan Pehrson m.fl. (L) och

2020/21:356 av Andreas Carlson m.fl. (KD) yrkande 1.

Ställningstagande

Även om regeringens förslag på skärpta straff för de grövsta vapenbrotten och införande av en särskild straffskala för vapensmuggling är ett steg i rätt riktning är de straffskärpningar som föreslås inte tillräckliga. Vid en jämförelse med straffskalan för narkotikabrott och narkotikasmuggling är straffen betydligt mildare för vapenbrott, även i de synnerligen grova fall som exempelvis består i att ett stort antal skjutvapen förs in i landet i syfte att beväpna den organiserade brottsligheten. Vi anser att maximistraffet för synnerligen grovt vapenbrott bör vara betydligt högre än de sju år som regeringen föreslår.

För att tillåta en mer nyanserad straffmätning och för att framhålla allvaret i de allvarigare formerna av vapenbrott, brott mot tillståndsplikten för explosiva varor, liksom smuggling av vapen och explosiva varor anser vi därtill att det vore rimligt att straffskalorna för dessa brott motsvarar narkotikabrottens straffskala.

4. Innehav av sprängmedel på allmän plats, punkt 6 (S, V, MP)

av Fredrik Lundh Sammeli (S), Petter Löberg (S), Maria Strömkvist (S), Linda Westerlund Snecker (V), Joakim Sandell (S), Carina Ödebrink (S) och Johanna Öfverbeck (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår motion

2020/21:346 av Johan Forssell m.fl. (M) yrkande 2.

Ställningstagande

Uppräkningen av kvalifikationsgrunder för de grova brotten i LBE är inte uttömmande. Som framgår av propositionen ska, såsom alltid gäller i fråga om kvalifikationsgrunder, en bedömning göras av samtliga omständigheter. Det finns således utrymme för domstolarna att ta hänsyn t.ex. till att en bomb innehafts på allmän plats. Mot bl.a. denna bakgrund finns det enligt vår mening inte tillräckliga skäl för riksdagen att göra ett sådant tillkännagivande som motionärerna efterfrågar.

Särskilt yttrande

Kriminalisering av försök, förberedelse och stämpling till brott mot tillståndsplikten för explosiva varor, punkt 5 (S, MP)

Fredrik Lundh Sammeli (S), Petter Löberg (S), Maria Strömkvist (S), Joakim Sandell (S), Carina Ödebrink (S) och Johanna Öfverbeck (MP) anför:

Vi delar utskottets bedömning att brott mot tillståndsplikten för explosiva varor bör kriminaliseras redan på försöks-, förberedelse och stämplingsstadiet för att öka möjligheterna att förhindra dessa brott så tidigt som möjligt. I enlighet med vapenlagens motsvarande bestämmelser anser vi dock i första hand att denna kriminalisering bör avse grovt brott och synnerligen grovt brott. Den exakta utformningen av en sådan bestämmelse i LBE bör dock övervägas närmare i en utredning, varför vi inte reserverar oss i frågan.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2019/20:200 En strängare syn på hantering av vapen och explosiva varor:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i vapenlagen (1996:67).
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2000:1225) om straff för smuggling.
3. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2003:148) om straff för terroristbrott.
4. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor.

Följdmotionerna

2020/21:298 av Johan Pehrson m.fl. (L):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att straffskalorna för de grova och synnerligen grova fallen av vapenbrott och brott mot tillståndsplikten för explosiva varor, liksom för smuggling av vapen och explosiva varor, bör skärpas och bringas i samklang med vad som gäller för narkotika, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2020/21:346 av Johan Forssell m.fl. (M):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kriminalisera brott mot lagen om brandfarliga och explosiva varor (LBE) på försöks-, förberedelse- och stämplingsstadiet och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om skärpta straff för personer som ertappas med sprängmedel på allmän plats, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en översyn av vapenlagstiftningen i syfte att göra en tydligare skillnad mellan illegala vapen och förseelser som begås av en person som har eller har haft licens för det vapen som förseelsen avser, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2020/21:349 av Adam Marttinen m.fl. (SD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om översyn av vapenlagstiftningen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om slopande av tidsbegränsade licenser och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en differentiering mellan överträdelser av regelverket för tillståndsgivning och vapenbrott i övrigt och tillkännager detta för regeringen.

2020/21:356 av Andreas Carlson m.fl. (KD):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om väsentligt höjda straff för synnerligen grovt vapenbrott och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en uppdelning av vapenlagarna mellan illegala och legala vapen och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kvalifikationsgrunder för grova vapenbrott inte ska drabba legala vapenägare och tillkännager detta för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om ändring i vapenlagen
(1996:67)

Härigenom föreskrivs att 9 kap. 1 a § och 11 kap. 3 § vapenlagen (1996:67) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.

1 a §¹

Om brott som avses i 1 § första stycket är grovt, döms för grovt vapenbrott till fängelse i lägst två och högst fem år. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas om

1. vapnet har innehaft på allmän plats eller på en annan plats där människor brukar samlas eller har samlats eller i ett fordon på en sådan plats,

2. vapnet har varit av särskilt farlig beskaffenhet,

3. innehavet, överlåtelsen eller utlåningen har avsett flera vapen, eller

4. vapnet har innehafts i en sådan miljö att det typiskt sett kan befaras komma till brottslig användning, eller

4. gärningen annars har varit av särskilt farlig art.

5. gärningen annars har varit av särskilt farlig art.

Om brott som avses i 1 § första stycket är synnerligen grovt, döms för synnerligen grovt vapenbrott till fängelse i lägst fyra och högst sex år. Vid bedömningen av om brottet är synnerligen grovt ska det särskilt beaktas om innehavet, överlåtelsen eller utlåningen har avsett ett stort antal vapen.

Om brott som avses i 1 § första stycket är synnerligen grovt, döms för synnerligen grovt vapenbrott till fängelse i lägst fyra och högst sju år. Vid bedömningen av om brottet är synnerligen grovt ska det särskilt beaktas om innehavet, överlåtelsen eller utlåningen har avsett ett stort antal vapen eller flera vapen av särskilt farlig beskaffenhet.

Vid bedömningen enligt första och andra styckena ska ett enhandsvapen anses vara av särskilt farlig beskaffenhet, om det är kraft-

¹ Senaste lydelse 2017:1139.

fullt eller har en särskilt farlig konstruktion eller utformning.

11 kap.

3 §²

Regeringen får besluta att lagen inte *skall* gälla skjutvapen och ammunition som innehas av en främmande stats militära styrka som befinner sig i Sverige inom ramen för internationellt militärt samarbete eller internationell kris-
hantering.

Regeringen *eller, efter regeringens bestämmande, Försvarsmakten* får i *enskilda fall* besluta att lagen inte *ska* gälla skjutvapen och ammunition som innehas av en främmande stats militära styrka som befinner sig i Sverige inom ramen för internationellt militärt samarbete eller internationell kris-
hantering.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2020.

² Senaste lydelse 2004:1005.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (2000:1225) om straff för smuggling

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2000:1225) om straff för smuggling

dels att 1, 2, 7, 12, 14, 15, 27 och 28 §§ ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas två nya paragrafer, 6 a och 6 b §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Denna lag innehåller bestämmelser om ansvar m.m. för gärningar som rör införsel till eller utförsel från landet av varor. Har det i lag eller annan författning föreskrivits straff för den som bryter mot ett förbud mot eller villkor för att föra in eller ut en vara, gäller i stället bestämmelserna i den författningen om inget annat är föreskrivet.

I 19–22, 25 a–27 och 32 §§ finns särskilda bestämmelser om befogenheter för att förhindra, utreda och beivra brott enligt denna lag eller brott, som rör införsel till eller utförsel från landet av varor, enligt någon av de författningar som nämns i tredje stycket. Befogenheterna gäller även vid sådana brott enligt narkotikastrafflagen (1968:64) som avses i 12 § tredje stycket samt vid sådana terroristbrott som avses i 3 § 21 jämförd med 2 § lagen (2003:148) om straff för terroristbrott. Befogenheten enligt 32 § att väcka åtal eller besluta om förverkande gäller dock inte vid brott enligt narkotikastrafflagen eller lagen om straff för terroristbrott.

I 19–22, 25 a–27 och 32 §§ finns särskilda bestämmelser om befogenheter för att förhindra, utreda och beivra brott enligt denna lag eller brott, som rör införsel till eller utförsel från landet av varor, enligt någon av de författningar som nämns i tredje stycket. Befogenheterna gäller även vid sådana brott enligt narkotikastrafflagen (1968:64), *vapenlagen* (1996:67) och *lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor* som avses i 12 § tredje stycket samt vid sådana terroristbrott som avses i 3 § 21 jämförd med 2 § lagen (2003:148) om straff för terroristbrott. Befogenheten enligt 32 § att väcka åtal eller besluta om förverkande gäller dock inte vid brott enligt narkotikastrafflagen, *vapenlagen*, *lagen om brandfarliga och explosiva varor* eller lagen om straff för terroristbrott.

De författningar som avses i andra stycket är lagen (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen, lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter, lagen (2000:1064) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden

¹ Senaste lydelse 2018:1315.

och av tekniskt bistånd, tullagen (2016:253) samt lagen (2006:1329) om handel med vissa varor som kan användas till dödsstraff eller tortyr, m.m.

Bestämmelserna i 19–22, 25 a och 26 §§ samt 27 § första och tredje styckena, när det gäller kroppsvisitation, och bestämmelserna i 32 § gäller också vid brott som avses i 2–4 §§ skattebrottslagen (1971:69), om brottet rör underlåtenhet att lämna deklARATION enligt 26 kap. 8 § 2 eller 37 § skatteförfarandelagen (2011:1244).

2 §²

Vid tillämpning av denna lag ska en vara anses ha förts in till eller ut från landet när den har förts över gränsen för svenskt territorium.

I denna lag förstås med

1. narkotika: sådana varor som anges i 8 § narkotikastrafflagen (1968:64), och

1. narkotika: sådana varor som anges i 8 § narkotikastrafflagen (1968:64),

2. vapen: sådana skjutvapen som avses i vapenlagen (1996:67) samt sådana vapen och andra föremål som anges i 1 kap. 3 § vapenlagen,

3. explosiva varor: sådana varor som anges i 4 § lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor, och

2. tullbehandling: vad som föreskrivs i tullagstiftningen om att en vara ska läggas upp på en anläggning för tillfällig lagring, hänförs till ett tullförfarande eller återexporteras eller åtgärder enligt 3 kap. 1 § tullagen (2016:253), då varan förs in till eller ut från landet.

4. tullbehandling: vad som föreskrivs i tullagstiftningen om att en vara ska läggas upp på en anläggning för tillfällig lagring, hänförs till ett tullförfarande eller återexporteras eller åtgärder enligt 3 kap. 1 § tullagen (2016:253), då varan förs in till eller ut från landet.

6 a §

Om en gärning som avses i 3 § gäller vapen, döms för vapensmuggling till fängelse i högst tre år.

Om brottet är ringa, döms för ringa vapensmuggling till böter eller fängelse i högst sex månader.

Om brottet är att anse som grovt, döms för grovt vapensmuggling till fängelse i lägst två och högst fem år. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas om

1. gärningen avsett ett vapen av särskilt farlig beskaffenhet,

2. gärningen avsett flera vapen,

² Senaste lydelse 2016:275.

3. gärningen ingått som ett led i en verksamhet som bedrivits i större omfattning eller yrkesmässigt, eller

4. verksamheten eller gärningen annars varit av särskilt farlig art.

Om brottet är att anse som synnerligen grovt, döms för synnerligen grov vapensmuggling till fängelse i lägst fyra och högst sju år. Vid bedömningen av om brottet är synnerligen grovt ska det särskilt beaktas om gärningen avsett ett stort antal vapen eller flera vapen av särskilt farlig beskaffenhet.

Vid bedömningen enligt tredje och fjärde styckena ska ett enhandsvapen anses vara av särskilt farlig beskaffenhet, om det är kraftfullt eller har en särskilt farlig konstruktion eller utformning.

6 b §

Om en gärning som avses i 3 § gäller explosiva varor, döms för smuggling av explosiv vara till böter eller fängelse i högst tre år.

Om brottet är ringa, döms för ringa smuggling av explosiv vara till penningböter.

Om brottet är att anse som grovt, döms för grov smuggling av explosiv vara till fängelse i lägst två och högst fem år. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas om

1. gärningen avsett en vara som med hänsyn till dess effekt, konstruktion eller utformning har varit av särskilt farlig beskaffenhet,

2. gärningen avsett flera varor eller en stor mängd av en vara,

3. gärningen ingått som ett led i en verksamhet som bedrivits i större omfattning eller yrkesmässigt, eller

4. verksamheten eller gärningen annars varit av särskilt farlig art.

Om brottet är att anse som synnerligen grovt, döms för syn-

nerligen grov smuggling av explosiv vara till fängelse i lägst fyra och högst sju år. Vid bedömningen av om brottet är synnerligen grovt ska det särskilt beaktas om gärningen avsett ett stort antal varor eller en särskilt stor mängd av en vara eller flera varor av särskilt farlig beskaffenhet eller en stor mängd av en vara av särskilt farlig beskaffenhet.

7 §

Den som av grov oaktsamhet begår en gärning som avses i 3 eller 6 §, döms för olovlig införsel eller olovlig utförsel till böter eller fängelse i högst två år.

För olovlig införsel eller olovlig utförsel döms också den som av grov oaktsamhet

1. i samband med utförsel från landet av en vara underlåter att anmäla varan till tullbehandling, lämnar oriktig uppgift vid tullbehandling eller underlåter att lämna föreskriven uppgift vid tullbehandling och därigenom ger upphov till fara för att sådant förbud eller villkor som avses i 3 § tredje stycket 1 eller den bestämmelsen tillsammans med 6 § överträds, eller

2. lämnar oriktig uppgift eller underlåter att lämna föreskriven uppgift i samband med ansökan om sådant tillstånd som avses i 3 § tredje stycket 3 eller den bestämmelsen tillsammans med 6 § och därigenom ger upphov till fara för att varan förs in eller ut med stöd av detta tillstånd.

I de fall bestämmelserna om tullbehandling inte är tillämpliga vid utförsel till ett annat EU-land, gäller vad som anges i andra stycket 1 angående tullbehandling i stället förfarande enligt lagen (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen.

Om gärningen är ringa, *skall* den inte medföra ansvar.

Den som av grov oaktsamhet begår en gärning som avses i 3, 6, 6 a eller 6 b §, döms för olovlig införsel eller olovlig utförsel till böter eller fängelse i högst två år.

1. i samband med utförsel från landet av en vara underlåter att anmäla varan till tullbehandling, lämnar oriktig uppgift vid tullbehandling eller underlåter att lämna föreskriven uppgift vid tullbehandling och därigenom ger upphov till fara för att sådant förbud eller villkor som avses i 3 § tredje stycket 1 eller den bestämmelsen tillsammans med 6, 6 a eller 6 b § överträds, eller

2. lämnar oriktig uppgift eller underlåter att lämna föreskriven uppgift i samband med ansökan om sådant tillstånd som avses i 3 § tredje stycket 3 eller den bestämmelsen tillsammans med 6, 6 a eller 6 b § och därigenom ger upphov till fara för att varan förs in eller ut med stöd av detta tillstånd.

Om gärningen är ringa, *ska* den inte medföra ansvar.

Lydelse enligt prop. 2019/20:169 Föreslagen lydelse

12 §

Den som uppsåtligen emballerar, transporterar, förvarar, döljer, bearbetar, förvärvar, överlåter eller ingår avtal om upplåtelse av panträtt i en vara som varit föremål för brott enligt 3–11 §§, döms för olovlig befattning med smuggelgoods till böter eller fängelse i högst två år. Gärningen ska inte medföra ansvar, om den är ringa med hänsyn till befattningen, omständigheterna kring denna, egendomens beskaffenhet och värde samt övriga omständigheter.

Om gärningsmannen inte inser men har skäligen anledning att anta att varan varit föremål för brott, döms till böter. Om gärningen är ringa, ska den inte medföra ansvar.

Ansvar enligt första eller andra stycket ska inte dömas ut, om gärningen är belagd med straff i 1 § första stycket 1, 3 eller 4 narkotikastrafflagen (1968:64) eller i 2 eller 3 a § narkotikastrafflagen jämförd med dessa bestämmelser.

Ansvar enligt första eller andra stycket ska inte dömas ut, om gärningen är belagd med straff i

– 1 § första stycket 1, 3 eller 4 narkotikastrafflagen (1968:64) eller i 2 eller 3 a § narkotikastrafflagen jämförd med dessa bestämmelser,

– 9 kap. 1 eller 1 a § vapenlagen (1996:67), eller

– 29 § andra stycket 2 eller 29 a § lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*14 §³

För försök till smuggling, grov smuggling, narkotikasmuggling, ringa narkotikasmuggling, grov narkotikasmuggling, synnerligen grov narkotikasmuggling, tullbrott, grovt tullbrott eller grov olovlig befattning med smuggelgoods samt för förberedelse eller stämpling till grov smuggling, narkotikasmuggling, grov narkotikasmuggling, synnerligen grov narkotikasmuggling, grovt tullbrott eller grov olovlig befattning med smuggelgoods döms det till ansvar enligt 23 kap. brottsbalken. Detsamma gäller för förberedelse till ringa narkotikasmuggling.

För försök till smuggling, grov smuggling, narkotikasmuggling, ringa narkotikasmuggling, grov narkotikasmuggling, synnerligen grov narkotikasmuggling, *vapensmuggling, ringa vapensmuggling, grov vapensmuggling, synnerligen grov vapensmuggling, smuggling av explosiv vara, ringa smuggling av explosiv vara, grov smuggling av explosiv vara, synnerligen grov smuggling av explosiv vara*, tullbrott, grovt tullbrott eller grov olovlig befattning med smuggelgoods samt för förberedelse eller stämpling till grov smuggling, narkotikasmuggling, grov narkotikasmuggling, synnerligen grov

³ Senaste lydelse 2016:489.

narkotikasmuggling, *vapensmuggling, grov vapensmuggling, synnerligen grov vapensmuggling, smuggling av explosiv vara, grov smuggling av explosiv vara, synnerligen grov smuggling av explosiv vara*, grovt tullbrott eller grov olovlig befatning med smuggelgods döms det till ansvar enligt 23 kap. brottsbalken. Det samma gäller för förberedelse till ringa narkotikasmuggling *eller ringa vapensmuggling*.

15 §

Den som frivilligt undanröjer sådan fara som avses i 3 § andra stycket eller 6 § tillsammans med den bestämmelsen eller i 7 §, döms inte till ansvar enligt den bestämmelsen. Den som frivilligt vidtar en åtgärd som leder till att tull, annan skatt eller avgift som avses i 8–11 §§ kan påföras, tillgodoräknas eller återbetalas med rätt belopp, döms inte till ansvar enligt 8–13 §§.

Den som frivilligt undanröjer sådan fara som avses i 3 § andra stycket eller 6, *6 a eller 6 b* § tillsammans med den bestämmelsen eller i 7 §, döms inte till ansvar enligt den bestämmelsen. Den som frivilligt vidtar en åtgärd som leder till att tull, annan skatt eller avgift som avses i 8–11 §§ kan påföras, tillgodoräknas eller återbetalas med rätt belopp, döms inte till ansvar enligt 8–13 §§.

27 §⁴

En tjänsteman vid Tullverket eller Kustbevakningen har i fråga om brott enligt denna lag eller andra brott som avses i 1 § andra stycket samma befogenhet som en polisman att

1. enligt 28 kap. 13 § rättegångsbalken besluta om kroppsvisitation och kroppsbesiktning utan förordnande enligt 28 kap. 4 och 13 §§ rättegångsbalken, och

2. enligt 28 kap. 13 a § rättegångsbalken

a) hålla kvar den som ska kroppsvisiteras eller kroppsbesiktigas, och

b) ta med den som ska kroppsvisiteras eller kroppsbesiktigas till den plats där åtgärden ska genomföras.

Om det finns anledning att anta att en person, som i omedelbart samband med inresa till eller utresa från landet uppehåller sig i trakterna invid Sveriges landgräns eller kuster eller i närheten av eller inom en flygplats eller något annat

Om det finns anledning att anta att en person, som i omedelbart samband med inresa till eller utresa från landet uppehåller sig i trakterna invid Sveriges landgräns eller kuster eller i närheten av eller inom en flygplats eller något annat

⁴ Senaste lydelse 2016:545.

område som har direkt förbindelse med utlandet, har med sig egendom som kan tas i beslag på grund av brott enligt denna lag eller sådana brott mot narkotikastrafflagen (1968:64) som avses i 12 § tredje stycket, får kroppsvisitation, ytlig kroppsbesiktning eller urinprovstagning utföras på honom eller henne. På den som är under femton år får ytlig kroppsbesiktning utföras endast om det finns särskilda skäl. Ingen får hållas kvar för urinprovstagning. Åtgärder enligt detta stycke får beslutas av en tjänsteman vid Tullverket eller Kustbevakningen. En sådan tjänsteman får besluta om åtgärden utan förordnande enligt 28 kap. 4 och 13 §§ rättegångsbalken.

område som har direkt förbindelse med utlandet, har med sig egendom som kan tas i beslag på grund av brott enligt denna lag eller sådana brott mot narkotikastrafflagen (1968:64), *vapenlagen (1996:67) eller lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor* som avses i 12 § tredje stycket, får kroppsvisitation, ytlig kroppsbesiktning eller urinprovstagning utföras på honom eller henne. På den som är under femton år får ytlig kroppsbesiktning utföras endast om det finns särskilda skäl. Ingen får hållas kvar för urinprovstagning. Åtgärder enligt detta stycke får beslutas av en tjänsteman vid Tullverket eller Kustbevakningen. En sådan tjänsteman får besluta om åtgärden utan förordnande enligt 28 kap. 4 och 13 §§ rättegångsbalken.

En tjänsteman vid Tullverket eller Kustbevakningen som ingriper mot någon med stöd av denna lag får i anslutning till ingripandet i den utsträckning som är nödvändig av säkerhetsskäl

1. ta hand om vapen eller andra farliga föremål medan ingripandet pågår, och
2. kroppsvisitera personen för att sådana föremål ska kunna tas om hand.

28 §⁵

Tullverket får besluta om kroppsvisitation av varje resande som med ett visst transportmedel eller under en viss angiven, kortare tidrymd ankommer till eller avreser från en viss gräns- eller kustort eller annan plats som har förbindelse med utlandet (särskild kontroll).

En särskild kontroll får beslutas endast om

1. det finns anledning att anta att en eller flera resande, som med transportmedlet eller under tidrymden ankommer till eller avreser från platsen, har begått eller står i begrepp att begå ett brott enligt 5 § eller 6 § tredje stycket eller försök till ett sådant brott,

1. det finns anledning att anta att en eller flera resande, som med transportmedlet eller under tidrymden ankommer till eller avreser från platsen, har begått eller står i begrepp att begå ett brott enligt 5 §, 6 § tredje eller fjärde stycket, 6 a § tredje eller fjärde stycket eller 6 b § tredje eller fjärde stycket eller försök till ett sådant brott,

2. tillräckliga uppgifter saknas för att rikta misstanke mot en bestämd person eller en mindre krets av personer, och

⁵ Senaste lydelse 2004:210.

3. åtgärden är nödvändig för att ett ingripande mot brottet *skall* kunna ske.

Beslut om särskild kontroll får fattas av chefstjänsteman som förordnats för uppgiften av chefen för Tullverket. Beslutet *skall* prövas av Tullverkets chef eller av *verkets chefsjurist*. Om det uppenbarligen är fara i dröjsmål, får beslutet utan sådan prövning verkställas omedelbart.

3. åtgärden är nödvändig för att ett ingripande mot brottet *ska* kunna ske.

Beslut om särskild kontroll får fattas av chefstjänsteman som förordnats för uppgiften av chefen för Tullverket. Beslutet *ska* prövas av Tullverkets chef eller av *chefen för Tullverkets rättsavdelning*. Om det uppenbarligen är fara i dröjsmål, får beslutet utan sådan prövning verkställas omedelbart.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2020.

3 Förslag till lag om ändring i lagen (2003:148) om straff för terroristbrott

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (2003:148) om straff för terroristbrott ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹

Följande gärningar utgör terroristbrott under de förutsättningar som anges i 2 § i denna lag:

1. mord, 3 kap. 1 § brottsbalken,
2. dråp, 3 kap. 2 § brottsbalken,
3. grov misshandel och synnerligen grov misshandel, 3 kap. 6 § brottsbalken,
4. människorov, 4 kap. 1 § brottsbalken,
5. olaga frihetsberövande, 4 kap. 2 § brottsbalken,
6. grovt dataintrång, 4 kap. 9 c § andra stycket brottsbalken,
7. grov skadegörelse, 12 kap. 3 § brottsbalken,
8. mordbrand och grov mordbrand, 13 kap. 1 och 2 §§ brottsbalken,
9. allmänfarlig ödeläggelse, 13 kap. 3 § brottsbalken,
10. sabotage och grovt sabotage, 13 kap. 4 och 5 §§ brottsbalken,
11. kapning och sjö- eller luftfartssabotage, 13 kap. 5 a § brottsbalken,
12. flygplatsabotage, 13 kap. 5 b § brottsbalken,
13. spridande av gift eller smitta, 13 kap. 7 § brottsbalken,
14. olovlig befattning med kemiska vapen, 22 kap. 6 a § brottsbalken,
15. vapenbrott, grovt vapenbrott och synnerligen grovt vapenbrott, 9 kap. 1 § första stycket och 1 a § vapenlagen (1996:67),
16. brott enligt 29 a § lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor,
17. uppsåtligt brott enligt 25 och 26 §§ lagen (1992:1300) om krigsmateriel, som avser kärnladdningar, radiologiska, biologiska och kemiska stridsmedel, apparater och andra anordningar för spridning av radiologiska, biologiska eller kemiska stridsmedel samt speciella delar och substanser till sådant material,
18. brott enligt 18, 18 a och 20 §§ lagen (2000:1064) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd, som avser sådana produkter eller sådant tekniskt bistånd som kan användas för att framställa kärnladdningar, biologiska eller kemiska vapen,
19. uppsåtligt brott enligt 25 § första stycket 1 och 2 lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet samt motsvarande grova brott enligt 25 a § samma lag,
20. uppsåtligt brott enligt 9 kap. 2 § 1 strålskyddslagen (2018:396) som avser tillståndsplikt enligt 6 kap. 1 § samma lag avseende sådan verksamhet som avses i 1 kap. 7 § 1 och 2 samma lag,
21. smuggling och grov smuggling, 21. smuggling, grov smuggling, ling, 3 och 5 §§ lagen (2000:1225) vapensmuggling, grov vapensmuggling, om straff för smuggling, om brottet smuggling, synnerligen grov

¹ Senaste lydelse 2018:1312.

avser sådana varor som omfattas av 15–20,

vapensmuggling, smuggling av explosiv vara, grov smuggling av explosiv vara och synnerligen grov smuggling av explosiv vara, 3, 5, 6 a och 6 b §§ lagen (2000:1225) om straff för smuggling, om brottet avser sådana varor som omfattas av 15–20,

22. olaga hot och grovt olaga hot, 4 kap. 5 § brottsbalken, som innefattar hot om att begå någon av de gärningar som avses i 1–21.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2020.

4 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor

Härigenom föreskrivs att 29 a och 30 §§ lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

29 a §¹

Om uppsåtligt brott mot 16 § första stycket avser explosiva varor och är att anse som grovt döms till fängelse i lägst två och högst fem år. Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas om

1. varan har varit av särskilt farlig beskaffenhet,

2. hanteringen, överföringen, importen eller exporten har avsett flera varor eller en stor mängd av en vara, *eller*

3. gärningen annars har varit av särskilt farlig art.

Om brottet är att anse som synnerligen grovt döms till fängelse i lägst fyra och högst *sex* år. Vid bedömningen av om brottet är synnerligen grovt ska det särskilt beaktas om hanteringen, överföringen, importen eller exporten har avsett ett stort antal varor eller en särskilt stor mängd av en vara.

1. varan *med hänsyn till dess effekt, konstruktion eller utformning* har varit av särskilt farlig beskaffenhet,

2. hanteringen, överföringen, importen eller exporten har avsett flera varor eller en stor mängd av en vara,

3. *hanteringen eller överföringen har skett i en sådan miljö att varan typiskt sett kan befaras komma till brottslig användning, eller*

4. gärningen annars har varit av särskilt farlig art.

Om brottet är att anse som synnerligen grovt döms till fängelse i lägst fyra och högst *sju* år. Vid bedömningen av om brottet är synnerligen grovt ska det särskilt beaktas om hanteringen, överföringen, importen eller exporten har avsett ett stort antal varor eller en särskilt stor mängd av en vara *eller flera varor av särskilt farlig beskaffenhet eller en stor mängd av en vara av särskilt farlig beskaffenhet*.

30 §²

I ringa fall döms inte till ansvar enligt denna lag.

Till ansvar enligt 28 *eller* 29 § döms det inte om gärningen är belagd med straff i *brottsbalken*

Till ansvar enligt 28, 29 *eller* 29 a § döms det inte om gärningen är belagd med straff i lagen (2000:1225) om straff för smugg-

¹ Senaste lydelse 2017:1138.

² Senaste lydelse 2017:264.

eller lagen (2000:1225) om straff för smuggling. ling. *Till ansvar enligt 28 eller 29 § döms det inte heller om gärningen är belagd med straff i brottsbalken.*

Den som har överträtt ett vitesföreläggande eller ett vitesförbud döms inte till ansvar enligt denna lag för en gärning som omfattas av föreläggandet eller förbudet.

Denna lag träder i kraft den 1 december 2020.